

INDOKOLT AZ OPTIMIZMUS A DÍJTÁMOGATOTT NÖVÉNYBIZTOSÍTÁSOK KAPCSÁN 2016-BAN TÖBB MINT 2 MILLIÁRD FORINTTAL NÖTT A DÍJTÁMOGATOTT NÖVÉNYBIZTOSÍTÁSOK ÁLLOMÁNYA

Gazdag Gyula (Földművelésügyi Minisztérium, agrárbiztosítási referens), Tanczné Óvári Csilla (Földművelésügyi Minisztérium, támogatáspolitikai elemző)

ÖSSZEFOGLALÓ

Hazánkban öt éve részesülhetnek mezőgazdasági biztosítási díjtámogatásban a termelők. Ezalatt a rendszer jogszabályi alapja többször változott: 2014-ig az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap szabályai alapján finanszírozott programként működött, 2015-ben átmenetileg nemzeti támogatásként, 2016-tól pedig a Vidékfejlesztési Program keretében igényelhető a támogatás. Szerencsére a termelők a változásokból csak keveset éreztek, hiszen a főbb biztosítási konstrukciók alig módosultak, és a díjtámogatott biztosítások egyre népszerűbbé válnak. Jelen összeállításunkban az elmúlt évek eredményeit és a közeljövőben várható változásokat kívánjuk bemutatni.

SUMMARY

In 2012 a new two-pillar risk management scheme has been introduced in the agricultural sector. Its second pillar is the premium support to crop and plant insurances. Present article is summarizing the past 5 years of agricultural insurance products supported by the government.

Kulcsszavak: mezőgazdasági biztosítás

Keywords: agricultural insurance

JEL: G22, Q10

DOI: 10.18530/BK.2017.2.70

<http://dx.doi.org/1018530/BK.2017.2.70>

A biztosítási díjtámogatás 2012-es bevezetése óta a fejlődés töretlen, hiszen évről évre folyamatosan nő a díjtámogatott biztosítást kötő termelők és az igénybe vett módozatok száma, valamint a biztosítások díjállománya (1. táblázat). Az elmúlt évben különösen kiemelkedő volt a díjállomány növekedése (35%), ami a 2015-ös szinthez képest több mint 2 milliárd forintos bővülést jelentett. Az öt éves fejlődést az alábbi adatok szemléltetik:

1. táblázat: Díjtámogatott termékek darabszáma és díjállománya 2012–2016

Év	Módozat (db)	Díjállomány (millió Ft)
2012	1 896	1 467
2013	7 741	4 018
2014	13 088	5 679
2015	16 318	5 752
2016	20 694	7 784

Forrás: MABISZ, MVH

Az évről évre tapasztalható díjállomány-növekedés a rendszerben részt vevők közös munkájának sikerét jelzi, melynek eredményeként egyre többen foglalkoznak díjtámogatott biztosításokkal. Míg 2012-ben mindössze 3 piaci biztosító kínált díjtámogatott mezőgazdasági biztosításokat, addig 2016-ban már 4 piaci biztosító és 7 nonprofit biztosítóegyesület vett részt az értékesítésben. A csatlakozási lehetőség továbbra is nyitott a többi biztosító, nonprofit biztosítóegyesület számára, hiszen mindannyiunk közös célja, hogy a termelők minél szélesebb köréhez eljussanak a díjtámogatott biztosítások.

Melyek a díjtámogatásban részesíthető biztosítási konstrukciók?

A rendszer indulása óta három növénybiztosítási konstrukció részesülhet támogatásban, melyeknek a lényeges elemei a következők:

- Az „A” típusú biztosítás egyfajta csomagbiztosítás, ami azt jelenti, hogy valamennyi veszélynemre együttesen köthető. A konstrukció kockázatvállalása a jégesőkárr, az aszálykárr, a mezőgazdasági árvízkárr, a téli fagykárr, a tavaszi fagykárr, az őszi fagykárr, a felhőszakadáskárr, a viharkárr és a tűzkárr térítésére terjed ki, a biztosítható növények pedig a legnagyobb vetésterületen termesztett szántóföldi növények, mint a búza, a kukorica, az őszi káposztarepce, a triticale, a rozs, az árpa és a napraforgó, valamint a hazánkban leggyakoribb ültetvények (szőlő, alma és körte).

- A „B” típusú biztosítás keretében a jégesőkárr, a téli fagykárr, a viharkárr és a tűzkárr biztosítható, mely kockázatok külön-külön is választhatók. Ezzel a termékkel az „A” csomagban nem szereplő ültetvények, illetve a fontosabb zöldsénövénnyek biztosíthatók.

- A „C” típusú biztosítás kockázati köre megegyezik az „A” termékével, azzal a különbséggel, hogy a termelő megválaszthatja, hogy azok közül mely kockázatokra kíván biztosítást kötni. A „C” típusú biztosítás a kockázatkezelési szempontból releváns

bármely növénykultúrára megköthető, melynek pontos listáját az Egységes Kérelem (EK) benyújtásához a kifizető ügynökség honlapján közzétett Hasznosítási Kódok tartalmazzák.

Az egyes díjtámogatott biztosítási konstrukciók (módozatok) igénybevétele nem egyforma, megoszlásukat 2016-ban a 2. táblázat mutatja.

2. táblázat: Az egyes díjtámogatott konstrukciók igénybevétele

Módozat	Darabszám (db)	Díjállomány (millió Ft)
„A” típus	2 920	3 000
„B” típus	11 186	3 442
„C” típus	6 588	1 342
Összesen	20 694	7 784

Forrás: MABISZ, MVH

Az egyes biztosítási típusok eltérő elterjedtségének oka egyrészt a termelői biztosítási szokásokban, másrészt az egyes konstrukciókra vonatkozó eltérő támogatási intenzitásban keresendő. Amennyiben elegendő forrás áll rendelkezésre, a megkötött mezőgazdasági biztosítás díjához 65 százalékos támogatásban részesülhetnek a termelők. A rendelkezésre álló forrásokat meghaladó támogatási igény esetén azonban visszaosztás (a támogatási intenzitás csökkentése) alkalmazandó, a támogatási intenzitás csökkentése az egyes biztosítási típusoknál eltérően történik.

A díjtámogatás visszaosztása

A visszaosztás számítása a „C” típusú biztosítások támogatásintenzitásának csökkentésével kezdődik, majd ezt követi a „B” típusú biztosítások díjtámogatásának visszaosztása, és az „A” típusú biztosítások támogatása csak legvégül kerül csökkentésre. Az „A” típusú biztosítás ugyanis elsőbbséget élvez, mivel ez a csomagbiztosítás több kockázat ellen véd, és ezért ezt célszerű kiemelten támogatni. Amennyiben a forrás még így sem elegendő a díjtámogatásra, mindhárom biztosítási típus díjának támogatása arányosan csökkentésre kerül.

A díjtámogatási rendszer kezdetektől fogva így került kialakításra, hiszen a visszaosztás alkalmazásával biztosítható, hogy valamennyi jogosult termelő támogatáshoz jusson, ugyanakkor az intézkedés forrása is tervezhető. A korábbi évekhez képest lényeges változást jelent azonban, hogy 2016-tól a díjtámogatásnak van garantált minimális szintje. A „B” és „C” típusú biztosítások esetében ez az alsó limit 30, az „A” típusú biztosításoknál pedig 41,25 százalék. Kismértékben módosult a visszaosztás számításának menete is, ezzel a „C” típusú biztosítások támogatásintenzitása kedvezőbbé vált. A támogatásintenzitás csökkentésének sorrendjét és a bekövetkezett változásokat a 3. táblázat szemlélteti.

3. táblázat: A támogatásintenzitás alakulása az egyes konstrukciók esetében

A támogatásintenzitás csökkentésének sorrendje	2012–2015	2016-tól (VP)
1. „C” típusú biztosítások esetében	30%-ig	40%-ig
2. „B” típusú biztosítások esetében	40%-ig	40%-ig
3. „A” típusú biztosítások esetében	55%-ig	55%-ig
4. mindhárom típus esetén arányosan	nincs alsó korlát	„A” típus esetén 41,25%-ig, „B” és „C” típus esetén 30%-ig

Forrás: saját szerkesztés

Lényeges változás tehát, hogy a „C” típusú biztosítások támogatási intenzitása első körben nem 30, hanem csak 40 százalékgig csökken. Ezt az indokolta, hogy a szántóföldi növények biztosítása gyakran integrátoron keresztül történik, mintegy 20 százalékkal alacsonyabb díjjal, és a termelők számára – a díjtámogatott biztosítások adminisztrációját is figyelembe véve – már nem volt elég vonzó a 30 százalékos díjtámogatás. A módosítás következtében – mivel az a legnagyobb vetésterülettel rendelkező növényeket érintette – a termelők szélesebb köre juthat a korábbiakhoz képest magasabb mértékű díjtámogatáshoz.

2016-ban közel 11 200 termelő kötött díjtámogatott biztosítást (2015-ben még csak 8 605), így a támogatási igény ismét meghaladja a rendelkezésre álló forrásokat, ezért a 2014-es és 2015-ös évhez hasonlóan a 2016. évi biztosítási díjtámogatás esetén is visszaosztás vált szükségessé. A kifizető ügynökségtől származó információk alapján az „A” típusú biztosítást kötő termelők a biztosítási díj 65, a „B” típusú biztosítással rendelkező termelők a díj 43, míg a „C” típusú biztosítást kötő termelők a befizetett biztosítási díj 40 százalékát kaphatták vissza támogatásként.

Az elmúlt öt év támogatási intenzitását a 4. táblázat szemlélteti.

4. táblázat: A támogatások intenzitása módozatonként 2012–2016

Év	„A” típusú biztosítás	„B” típusú biztosítás	„C” típusú biztosítás
2012	65%	65%	65%
2013	65%	65%	65%
2014	65%	63%	30%
2015	65%	52%	30%
2016	65%	43%	40%

Forrás: MVH

A biztosítási díjtámogatás igénylése

2016-tól a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében került meghirdetésre, aminek következtében kismértékben módosultak a támogatási feltételek, melyeket a korábbi jogszabály (19/2014. FM rendelet) helyett a Pályázati Felhívás, illetve a VP Irányító Hatóságának közleményei szabályoznak. Az új rendszer kialakításakor az a cél vezérelte a döntéshozókat, hogy a lehető legkevesebb változtatással kerüljön át a biztosítási díjtámogatás a VP intézkedései közé, és a már megszokott eljárások, támogatási feltételek megmaradjanak.

Ennek köszönhetően a 2015-ös átmeneti év után ismét támogatási jogosultságot szerezhetnek a mezőgazdasági nagyvállalkozások, valamint újra az Egységes Kérelem felületen kell igényelni a biztosítási díjtámogatást (a 2012–2014-ig terjedő időszak gyakorlatával megegyezően).

Az EK-n beadott támogatási kérelem egyúttal kifizetési igénylésnek is minősül. A támogatási kérelmek benyújtására a tárgyévi egységes kérelemről szóló rendeletben meghatározott, az Egységes kérelem benyújtására nyitva álló időszakban van lehetőség.

A biztosítási díjtámogatási igény EK-n történő jelölésén kívül a termelőknek a támogatás igényléséhez mindössze annyit kell tenniük, hogy megkötik a jogosultsági feltételeknek megfelelő biztosítási szerződést, és megfizetik a biztosítási díjat. Támogatás ugyanis csak a ténylegesen megfizetett biztosítási díj után fizethető.

A jogosultsági feltételek ellenőrzéséhez szükséges adatokat (szerződés adatai, díj igazolása) a biztosító küldi meg a kifizető ügynökség részére. Az ellenőrzéseket követően a VP Irányító Hatósága a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásról Támogatói Okiratot állít ki, amely tartalmazza a támogatás összegét, valamint a támogatás intenzitását.

A VP-ben a 17.1.1 számú a „Mezőgazdasági biztosítások díjához nyújtott támogatás” című intézkedés keretösszege 2020-ig 29,56 milliárd forintban került megállapításra. Ez a keretösszeg lehetővé tette, hogy a biztosítási díjtámogatás éves forrása 2016-ban 4 milliárd forintra emelkedjen az előző évi 3 milliárd forinthez képest. 2017-ben ugyanezzel a 4 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás, amely a mezőgazdasági termelők számára megnyugtató módon garantálja a rendszer működését, és ösztönzi a termelői öngondoskodást.

A támogatási program elmúlt 5 éve során fokozatosan bővült a biztosítható kockázatok száma, illetve módosult a biztosítható növények köre. 2017-ben ez tovább folytatódott. A káresemények definícióját meghatározó Mkk. törvény (2011. évi CLXVIII. tv.) módosulása miatt ugyanis a tavaszi fagy kockázata valamennyi növényre kiterjesztésre került, valamint bővült az aszálydefiníció. Eddig az aszálydefiníció kizárólag a lehullott csapadékmennyiségen alapult, ami kiegészítésre került a napi maximum hőmérsékleti

adatokkal. A módosítást követően aszálynak az a jelenség minősül, ha 30 egymást követő napon belül a csapadék összes mennyisége a 10 mm-t nem éri el, vagy 30 egymást követő napon a csapadék összes mennyisége a 25 mm-t nem éri el, és a napi maximum hőmérséklet legalább 15 napon meghaladja a 31 C fokot. A fenti két kritérium egyikének teljesülése is elegendő az aszály megállapításához.

A törvényi definíciómódosulások vonatkoznak a biztosítási díjtámogatási rendszerre is, ezért a díjtámogatott mezőgazdasági biztosítások nyújtotta védelem bővül. Ez remélhetően hozzájárul a termelők biztosításkötési hajlandóságának javulásához, az ügyfél-elégedettség növeléséhez, és tovább bővül azon termelők köre, akik a mezőgazdasági kockázatkezelésnek ezt a formáját, azaz a biztosításkötést választják.

IRODALOMJEGYZÉK

2011. évi CLXVIII. törvény a mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről
143/2011.(XII.23.) FM rendelet a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás igénybevételi feltételeiről
19/2014.(X.29.) FM rendelet a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásról
Az Európai Parlament és a Tanács 1305/2013/EU rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról
Felhívás a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásról (VP3-17.1.1-16)